

Compareixença amb relació a la Proposició de Llei de mesures transitòries i urgents per a fer front i erradicar el sensellarisme

Parlament de Catalunya. Comissió de Drets Socials

Dimarts 7 de novembre de 2023 10:00 hores Sala 2

Sònia Oriola. Tècnica àrea atenció a les persones de l'ACM

Composició Parlamentària de la Ponència Proposició de Llei de mesures transitòries i urgents per a fer front i erradicar el sensellarisme

GP Socialistes i Units per Avançar	Sra. Beatriz Silva Gallardo
GP d'Esquerra Republicana	Sra. Maria Jesús Viña i Ariño
GP Junts per Catalunya	Sra. Assumpció Laïlla Jou (Relatora)
GP Vox en Cataluña	Sra. María Elisa García Fuster
GP Candidatura d'Unitat Popular – Un nou Cicle per Guanyar	Sra. Maria Dolors Sabater Puig
GP d'En Comú Podem	Sra. Jessica González Herrera
GP Ciutadans	Sr. Joan García González
CP Mixt	Sra. Lorena Roldán Suárez

Lletrada

Sra. Clara Marsan Raventós

Gestora parlamentària

Sra. Carme Alonso i Belmonte

Ordre del dia

1. Compareixença en ponència de Ricard Fernández Ontiveros, coordinador general de Polítiques Municipals de l'Ajuntament del Prat de Llobregat i exgerent de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona, amb relació a la Proposició de Llei de mesures transitòries i urgents per a fer front i erradicar el sensellarisme (Tram. 353-00490/13)

2. Compareixença en ponència de Laia Ortiz, coordinadora general de Política d'Acció Social i Comunitària de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, amb relació a la Proposició de Llei de mesures transitòries i urgents per a fer front i erradicar el sensellarisme (Tram. 353-00491/13)

3. Compareixença en ponència de Josep Miquel Bertran, director gerent de l'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona, amb relació a la Proposició de Llei de mesures transitòries i urgents per a fer front i erradicar el sensellarisme (Tram. 353-00495/13)

4. Compareixença en ponència de Sònia Oriola, representant de l'Associació Catalana de Municipis, amb relació a la Proposició de Llei de mesures transitòries i urgents per a fer front i erradicar el sensellarisme (Tram. 353-00489/13 i 353-00458/13)

Bon dia i gràcies Presidenta. Diputades.

Presentació

Comparec en aquesta comissió de Drets Socials del Parlament de Catalunya en nom de l'Associació Catalana de Municipis.

L'Associació Catalana de Municipis és l'entitat municipalista que compta amb més ens locals associats: els 947 Ajuntaments de Catalunya, tots els Consells Comarcals i les quatre diputacions

L'atenció a les persones i especialment les que son més vulnerables, ha estat sempre un dels fonaments del municipalisme.

Aquesta atenció no pot ser entesa de manera aïllada, hi ha d'haver una estratègia conjunta a tot el país i poder assolir l'equitat també en aquest àmbit.

Cal corresponsabilitzar la Generalitat i els ens locals tant en el disseny de les polítiques com en el finançament dels serveis a la ciutadania. Però també cal buscar aliances estratègiques per a la col·laboració que garanteixin una millora de la qualitat i sostenibilitat dels serveis de l'administració. Que portin valor compartit, superant la clàssica distinció entre l'interès social i l'interès econòmic, per avançar en la cerca de sinergies i aprofitar les interseccions d'interessos entre la societat, l'Administració i les entitats del tercer sector social.

Un dels reptes del mandat vigent serà aquest. Cercar aliances per aconseguir la millora del servei públic. És a dir, la transformació de les administracions públiques, en benefici de la qualitat i de la sostenibilitat d'uns serveis públics més inclusius i sostenibles.

Treballar plegats des del món local per defensar els drets socials de la ciutadania, tot insistint en l'establiment d'un front comú que permeti tenir una major incidència en les polítiques socials públiques per donar resposta als reptes de la societat.

1. D'entrada

A Catalunya tenim un dèficit estructural d'habitatges de lloguer social de moltes dècades, així menys 2% del parc és de lloguer social quan la mitjana d'Europa està en el 15%, amb molts països per sobre del 20%, com per exemple el Regne Unit, França i els Països Baixos. La despesa pública en polítiques d'habitatge és del 0,1% del PIB, front al 0,6% de mitjana europea i amb països per sobre de l'1%.

Més de 8.000 persones viuen en situació de sense llar, des de l'inici de la crisi del 2008 i fins a finals del 2021 s'han produït més de 100.000 desnonaments, les mesures creades per la Generalitat i ajuntaments catalans per atendre emergències per manca d'habitatge reben més de 2.000 casos cada any; a Barcelona ciutat, més de 650 famílies esperen un pis d'emergència.

D'acord amb l'Informe Insocat 2022 d'Entitats Catalanes d'Acció Social, a Catalunya, més d'un milió de persones viuen en situació d'exclusió residencial: al carrer o en allotjaments temporals, en habitatges insegurs, amenaçats per desnonaments o en situació d'amuntegament i segons l'Informe Càritas-Foessa 2022 520.000 barcelonins viuen en un habitatge que no reuneix les condicions per viure-hi i 300.000 no saben si podran mantenir el pis el proper mes per qüestions financeres i de pagament.

En aquest context només podem valorar de forma molt positiva la proposició de llei de mesures transitòries i urgents per a fer front i erradicar el sensellarisme, sent conscients de les dificultats i dels grans reptes que presenta.

2. Què es vol aconseguir amb aquesta proposició de Llei?

Un dels aspectes centrals de la Llei és la importància de garantir un espai residencial digne per a totes les persones que es troben en les tres categories ETHOS en el termini de dos anys. La proposició de Llei crea l'espai residencial digne, a través d'aquesta figura es garanteix un sostre a totes les persones que viuen involuntàriament al carrer.

Aquest espai residencial digne no és un habitatge però considerem que ateses les greus dificultats per disposar-ne, és un pas endavant disposar d'aquests espais dignes que transitòriament permetran dignificar a les persones i evitar la seva sistemàtica vulneració de drets. Aquests espais asseguraran que persones que hagin perdut el seu habitatge recentment no caiguin en una dinàmica negativa que els dificultarà la seva inclusió social i evitarà que pateixin les greus conseqüències de viure al carrer i permetrà a les persones que porten molt de temps vivint en situació de sensellarisme una dignificació i una millora molt important de la seva vida i iniciar un període transitori cap a l'objectiu de disposar d'un habitatge digne en el futur.

Ara bé, com des dels municipis donarem compliment a aquest mandat és un repte enorme que a hores d'ara és d'impossible compliment.

Des dels municipis i més concretament des dels serveis socials municipals, s'està detectant que cada cop hi ha més persones en risc de perdre el seu habitatge per la baixada d'ingressos, la precarització laboral, els problemes de salut mental, causes que es retroalimenten entre elles i que condemnen a les persones a l'exclusió i en un risc molt elevat d'exclusió residencial i per tant d'entrar en situació de sensellarisme.

L'aprovació de la Llei permetrà alleugerir el patiment i l'ansietat de les persones que viuen al carrer, malgrat en una etapa inicial no disposin d'un habitatge propi, però podran gaudir d'un espai digne amb serveis que el permetrà viure una vida més humana, una vida que tots i totes som mereixedors, i no viure sense llar amb tot el que significa.

Ara bé, suposarà una càrrega per als municipis que cada cop han més competències que se li atorguen sense finançament.

Complementàriament a aquest espais dignes, la Llei preveu que les administracions públiques han de prioritzar, en la normativa i en les polítiques d'habitatge, l'increment del nombre d'habitatges d'inserció disponibles i de pisos de lloguer social. Aquest fet el valorem molt positivament perquè actualment les persones sense llar queden excloses, en gran part de les adjudicacions d'habitatges protegits i assequibles, i només en programes específics s'ha previst la seva adjudicació a persones en aquesta situació.

3. En relació a la proposta plantejada:

Aquesta proposició de Llei es promoguda per: Arrels Fundació, Assís Centre d'Acollida, Càritas Catalunya, Comunitat de Sant'Egidio Barcelona i Sant Joan de Déu Serveis Socials Barcelona.

Tot i que els legisladors son vostès i que en el que acabo d'explicar sobre la necessitat de la Llei, ja hi van implícits els principals dèficits que tenim actualment per no disposar d'empara jurídica i de serveis per donar resposta a les necessitats, els hi faré una sèrie de suggeriments per a millorar l'articulat proposat, en l'ànim de millorar-lo, si ho creuen convenient.

Ara bé, ja els avanço que com a entitat municipalista, que defensa els interessos dels municipis, els puc avançar que tal i com estar plantejada aquesta Llei és gairebé impossible donar-hi compliment. A més a més, per poder donar sortida a aquesta cal una revisió de la Llei de serveis socials, més enllà del que es planteja aquí. Una revisió de la Cartera de Serveis Socials, reclamada per part dels professionals, dels municipis i de les entitats des de fa molt temps i òbviament una revisió de l'eina de relació, cooperació i finançament entre els ens locals i la Generalitat que és el Contracte Programa.

Faré un repàs per articulat.

En relació a la finalitat, ho més ben dit, objecte de la Llei. Article 1. Quan parla de règim transitori aquest hauria de tenir seguretat jurídica i finançament.

Article 2.8. Lloable però si som realistes tots coneixem que és difícil d'acomplir

Article 3. que fa referència a la situació de sensellarisme, en l'apartat b potser caldria afegir quan s'acrediti que ...

Article 4. El debat sobre l'empadronament requereix segurament d'una Llei en sí mateixa. Però pel que ens ocupa aquesta Llei només voldria fer referència que cal tenir en compte l'autonomia local, les competències dels ens locals i els recursos i/o eines que tenim els municipis per poder-hi donar compliment.

Article 5. Són vostès els legisladors però potser no és apropiat posar definicions a una Llei

Article 7.1. Només dir que dubtem de la legalitat d'aquest "... la prestació o el proveïment del servei s'ha de realitzar, segons escaigui, bé a través d'instruments no contractuals, com ..."

Article 10. Ja he fet alguna referència anteriorment al padró però només vull fer notar que aquests drets impliquen més deures per als municipis que hem d'assumir amb garanties i per tant cal pressupost i professionals per poder donar-hi compliment i en aquesta proposició de Llei no queda reflectit.

Molts cops els legisladors i els que proposen Lleis ho fan sense tenir en compte l'impacte que aquestes poden tenir en el món municipal i concretament sobre els serveis socials bàsics. I això cal tenir-ho molt en compte perquè sinó aquests professionals sempre acabem essent el calaix de sastre de tot allò que no sabem ben bé on encabir.

Article 12.2. "Els municipis amb la col·laboració de l'administració pública de la Generalitat de Catalunya, directament o a través de les organitzacions ... garantiran un espai residencial digne per a totes les persones en situació de sensellarisme...". Tot i que en la meua exposició inicial ja he fet referència a la necessitat d'un servei d'aquestes característiques com a municipis és impossible donar-hi compliment.

A més no concreta quins municipis.

Article 12.5. que fa referència a la Cartera de Serveis socials. Els municipis no rebem finançament per fer-hi front. Malgrat la voluntat que això sigui així és d'impossible compliment.

Article 16.1. Serveis funeraris. Caldria clarificar qui se'n farà càrrec. Els municipis?

Article 17. Dret a l'espai públic

Com a entitat municipalista creiem que no es pot ignorar l'autonomia local en una Llei i, en el redactat d'aquest article creiem que s'ignora totalment. Entenem la voluntat que tenen els diferents punts però creiem que no podem exigir el que ha de posar en unes ordenances municipals, ara bé, si que podem posar a la Llei el que volem. Tal i com està redactat aquest article ens sembla invasiu i algun punt ofensiu com és el 17.7.

exemple: 17.4 es permet la mendicitat

Article 23. Equips de carrer

Els serveis socials tenim tendència a anar creant serveis sobre serveis. A més a més uns serveis que podríem considerar especialitzats com un servei bàsic (DTS, psiquiatres, experts en reducció de danys i personal de seguretat i prevenció).

Insisteixo, com assumirem això des dels municipis??? Llei de serveis socials?? Cartera?? Contracte Programa. Hem estat més de 4 anys negociant el CP vigent i al final han estat unes meres subvencions per assumir competències pròpies i delegades.

Els municipis no poden estar en aquesta inseguretat jurídica i assumint cada cop més competències sense finançament. Una Llei que no vagi acompanyada de finançament és inassumible i d'impossible compliment.

El Capítol II fa referència als serveis de les administracions públiques. No m'hi estendré perquè crec que ja n'hem fet referència tots de manera extensa.

Article 35. Comissió Interadministrativa. No estem d'acord en com es planteja la seva composició. Les entitats municipis tenim un paper clau en la representació i defensa dels municipis. HI hem de tenir un paper clau. Considerem que la composició s'ha de replantejar